

БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ НА СТУДЕНТИТЕ ПО ВРЕМЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ИМ В МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ¹

Елена Желева

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Филиал Сливен
SAFETY AND HEALTH OF STUDENTS DURING THEIR TRAINING AT THE HIGHER MEDICAL SCHOOL

Elena Zheleva

Medical University – Varna, Sliven Affiliate

Резюме:

В научния доклад е представена същността на понятията „безопасност“ и „здраве“. Разгледани са рисковете на съвременната образователна среда за здравословното състояние на студентите по здравни грижи. Представени са мерките и действията, които е необходимо да се предприемат за предотвратяване и преодоляване на негативното влияние на съвременното образование върху здравето на бъдещите специалисти по здравни грижи, както и осигуряване на безопасна среда за практическото им обучение в реални болнични условия.

Разгледани са основните понятия, свързани с оценката на рисковете за здравето и безопасността в процеса на обучение във висшето медицинско училище. Водещи условия са насърчаване и профилактика на здравето на студентите.

Ключови думи: *безопасност, здраве, образование, медицинско училище, здравни специалисти, безопасна образователна среда.*

Annotation:

The scientific communication presents the essence of the concepts "safety" and "health". The risks of the modern educational environment for the health condition of the students-specialists in health care are considered. The measures and actions that must be taken to prevent and overcome the negative effects of modern training on the health of future health care professionals, as well as ensuring safe conditions for their practical training in a real hospital environment are presented. The main concepts related to the assessment of the risks for health and safety in the process of education in the higher medical school are considered. Leading are the conditions of promotion and prevention for student health.

Keywords: safety, health, training, medical school, health care professionals, safe educational environment.

Въведение:

Динамичните промени в Република България, свързани със съвременния начин на живот, изискват високо качество на професионалната подготовка на здравните специалисти. Реформата в здравеопазването, непрекъснато нарастващите здравни потребности на населението, негативните демографски процеси, нарастването на острата, хроничната и общата заболяемост, промяната в отношението на хората към собственото здраве като ценност, промените в условията на живот и начина на живот през последните години. години в пандемия могат да се нарекат причини обучението

¹ Докладът е публикуван без редакторска намеса, с цел запазване на истинността на източниците

на бъдещи специалисти да е условие за пълноценно професионално обучение, с ново мислене и високи професионални компетенции [Воденичаров Ц. и колектив. 2008].

Здравето и безопасността на студентите – професионалисти по здравни грижи до голяма степен зависят от подготовката и успеха на учебния процес във висшето училище. Според Световната здравна организация „Здравето е състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие, а не просто липса на болест или недъг“ [Световна здравна организация. 1980]

Прег Висшето медицинско училище стои важна социална задача – да подготви специалисти, способни да извършват качествена професионална дейност и с утвърдени добродетели, необходими за изпълнение на избраната от тях хуманна професия. Безопасността на студентите по време на обучение изисква прилагането на комплекс от мерки за сигурност и предотвратяване на професионални рискове в реалните болнични условия и висшето медицинско училище [Воденичаров Ц. и персонал. 2008].

Анализирайки добрата координация и предприемането на екипни действия от всички участници, на всички нива Пена Джеджева обобщава, че за постигане на успешни инициативи, свързани с превенцията на здравето на студентите – бъдещи специалисти по здравни грижи е нужно осигуряване безопасността, както на студентите, така и на специалистите, работещи в сферата на здравеопазването [Джеджева П. 2021].

Целта на научното съобщение е да се разкрие и очертае безопасността на студентите по време на обучението им във висшето медицинско училище, относно тяхното здраве и безопасност в съвременните условия.

Предмет на изследването е процесът и условията, при които безопасността и здравето на студентите по време на обучението си във висшето училище и реалната болнична среда е фактор за пълноценна професионална подготовка и творческо израстване.

Обект на изследването са студентите – специалисти по здравни грижи, обучаващи се в Медицински университет – Варна, Филиал – Сливен.

Материали и методи на изследването

В процеса на изследването се използва анкетен метод, целенасочено включено наблюдение и педагогически експеримент.

Резултати и обсъждане

Студентите, обучаващи се във Филиал Сливен на Медицинския университет, придобиват знания и формират професионални умения, компетентности, широка медицинска култура и високи морални качества. Тяхното широко основно и специализирано професионално обучение е от съществено значение за повишаване на тяхната образователна и професионална квалификация.

Здравето на студентите – бъдещи здравни специалисти се ръководи от интердисциплинарна политика, насочена към подобряване на условията за обучение в класната стая и реалната болнична среда. Всички те, обучаващи се в лечебни заведения, са изложени на професионален риск, тъй като болничната среда им въздейства чрез физически, биологични, химични, психоемоционални и ергономични фактори. Условията за техния стаж в лечебно заведение се променят от специфични фактори на професионалната среда, изискванията на професията и нивото на тяхната формация.

Пена Джебжева обобщава необходимостта и ползите от ранна превенция на обучаващите се във висшето училище чрез разработване и внедряване на национални програми и стратегии. Пациентските организации предоставят информация, достъпна за широката общественост; защитават правата и интересите на пациентите по отношение на достъпа до лечение и грижи и споделят примери за най-добрите международни практики свързани с промоцията на здравето. Представители на индустрията предоставят нови терапии и технологии, за лечение. Медиите чрез информационни кампании повишават осведомеността сред населението за необходимостта и ползите от здравословно хранене, физическа активност и психическо здраве на студентите [Джебжева П. 2021].

Мариана Желязкова представя бъдещите специалисти по здравни грижи като членове на мултидисциплинарен екип по време на клинична практика и преддипломен стаж работещи по здравно-образователна програма, касаеща проблемите на хранителния режим, самоконтрола и физическата активност на пациента. Анализира информираността на пациента с цел поддържане на добър гликемичен контрол и водене на здравословен начин на живот [Желязкова М. и колектив. 2014].

По време на пандемията Covid-19 в Медицинския факултет електронното обучение намери приложение в теоретичното преподаване и обучение. Практическите занятия се провеждат в реални и симулирани болнични условия

В. Шивачева анализира „педагогическото взаимодействие като ключов фактор за постигане на очакваното ниво на знания, умения и компетентности. Определя условията на ефективното взаимодействие: преподавател-студент в условия на пандемия чрез дистанционно-електронно обучение.....“ [Шивачева В. 2020].

Разглеждайки проблема "Рискът от взаимодействие: образователна среда - студент - учител", И. Югфелд смята, че "висшето образование не разполага с достатъчно ресурси за предотвратяване на потенциални опасности за околната среда, за да намали отрицателното им въздействие върху здравето на студентите и преподавателите" [Yugfeld I. 2020]

Проведеното изследване показва, че предизвикателствата на съвременната медицина налагат бъдещите здравни специалисти – медицински сестри и акушерки – да се запознаят с нейните иновации. Осигурените им в реална болнична среда безопасни и здравословни условия за практическо

обучение са в съответствие с: актуалната профилактика на професионалния риск, чрез оценката на възможните рискове и предприемане на мерки за ограничаването им.

Целенасоченото включено наблюдение предостави актуална информация за безопасното теоретично и практическо професионално обучение. Анализира се осигуряването на необходимата организация и ресурси за работа на студентите в здравословна среда. Според Донка Султанова актуалната професионална информация и теоретичната подготовка на студентите до голяма степен съответства на дейностите им, които извършват по време на клинична практика и преддипломен стаж в педиатричния стационар [Sultanova D. 2022].

Според И. Федотенко „адаптацията е необходима както за учителя, така и за ученика при работа в онлайн среда. Преподавателят и студентът в университета са изправени пред определена група рискове и проблеми, които трябва да бъдат преодолени в процеса на обучение ...” [Fedotenko I. 2020]

Медицинските специалисти са професионална група, която оказва медицинска помощ на човек – здрав или болен. Тяхното задължение е да предоставят на пациента незабавна и пряка медицинска помощ в голям обем във всички области на извънболничната и болничната помощ. Те играят ключова роля в грижите и подпомагането на нуждаещите се. Обемът на оказваната от тях медицинска помощ не се изчерпва с изпълнение на лекарските предписания, специфичните манипулации, задачи, функции и отговорности, а включва непосредственото обслужване на пациентите, оценката на ефекта от тях и контрола [Воденичаров Ц. И колектив. 2008].

Е. Рангелова „отделя специално внимание на негативните страни на онлайн обучението: липсата на визуално-диалогична комуникация, несериозното отношение на част от студентите към този вид обучение, претоварването на университетския преподавател” [Рангелова Е. 2020]

Проучването показва, че по време на пандемия използването на онлайн обучение в медицинско училище води до придобиване на професионални знания с добри онлайн ресурси и достатъчна мотивация от преподаватели и студенти. Това е основата на безопасността на обучението.

Проведеното изследване доказва, че правилната комбинация от теоретично електронно обучение и реалното практическо обучение води до формиране на професионални умения и компетентности у здравните специалисти.

Проведеният педагогически експеримент установи ефективността на здравословните и безопасни условия в процеса на обучение в университета. Тези условия не водят до професионални заболявания и злополуки в работата на бъдещите специалисти в реални болнични условия. Те са предпоставка за пълното физическо, психическо и социално благополучие на студентите. Анкетираният споделят, че получават теоретично и практическо обучение в здравословна среда, което елиминира вредата за бъдещите здравни специалисти от реалната болнична среда. А безопасните

условия на образователната среда са в състояние да запазят физическото и психическото здраве на студентите и преподавателите по здравни грижи.

Изводи:

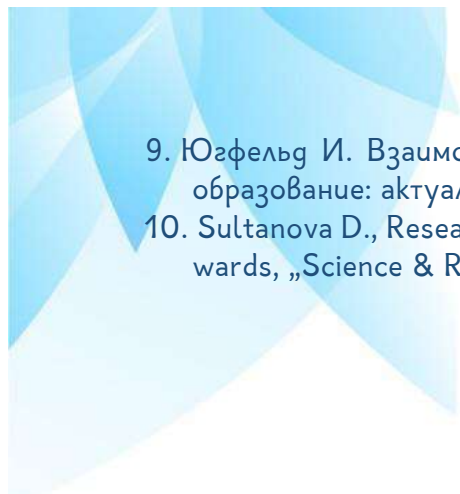
Анализът на данните показва, че безопасността и здравето на студентите по време на обучението им и преддипломния стаж във висшите училища включва: оценка на рисковете при работа и определяне на мерките за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд; създаване на необходимата задължителна организация за контрол върху изпълнението на планираните противоепидемични мерки в лечебното заведение; спазване на правилата и изискванията, свързани с идентифицираните рискове за здравето във висшето медицинско училище; спазване на всички изисквания за безопасни и здравословни условия на труд в зависимост от работното място; осигуряване използването на лични предпазни средства, оборудване за студенти и преподаватели, работещи при вредни условия на труд; провеждане на начални и редовни инструктажи на студентите по проблемите на безопасността и здравето при работа в болнични и извънболнични условия; провеждане на адекватна оценка на специфичните опасности на работното място за студенти и преподаватели по здравни грижи.

Заклучение:

Медицинското образование е изпълнено с безброй непредвидими обстоятелства и ситуации. Изключително важна е ролята на изискванията за безопасни и здравословни условия на обучение във висшето медицинско училище за формирането на високообразовани и професионално компетентни специалисти по здравни грижи.

Източници:

1. Български тълковен речник. Хермес. 2007.
2. Воденичаров Ц. и колектив. "Медицинска педагогика". Артик 2001. София. 2008. 41-52. 74-81.
3. Джеджева П., „Специфика професиональной безопасности в здравоохранении, Новая психология профессионального труда педагога: от нестабильной реальности к устойчивому развитию, Москва, 2021г. 301-306
4. Желязкова М. и колектив. Ролята на медицинската сестра в терапевтичното обучение на пациенти със захарен диабет по проблеми на хранителния режим и самоконтрола. Юбилейна научна сесия 135 години болница „Д-р Иван Селимински“ Сливен 31.10.2014 – 02.11.2014 г. с.57. сп., „Известия на Съюза на учените“ – Сливен. ISSN 1311 2864.
5. Наредба за Единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите „Медицинска сестра“, „Акушерка“ и „Лекарски асистент“ за Образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ (Държавен вестник, бр. 32 от 22.04.2016 г.)
6. Рангелова Е. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. 2020. 131-134.
7. Федотенко И. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. 2020. 135-138.
8. Шивачева В. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. 2020. 146-150.

-
9. Юзфельд И. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. 2020. 85-89.
 10. Sultanova D., Research into the nursing students' knowledge of nosocomial infections in pediatric wards, „Science & Research“ Volume VI, Number 1, 2022, 7-12, ISSN 2535-0765

Contacts:

Elena Zheleva

Medical University "Prof. Dr. Paraskev Stoyanov",

Varna, Bulgaria

E-mail: ejeleva@abv.bg